

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Józef
Nazwisko: Wałag
Miejsce urodzenia: Moszczenica
Data urodzenia: 02-01-1910
Imię ojca: Jan
Imię matki: Katarzyna
Znany/a też jako: Edward Nogalski

Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów

Stan zachowania

Uwagi

Akta śledztwa prowadzonego od 12.09.1946 do 3.10.1946 przez Ref. Śledczy PUBP w Tomaszowie Lubelskim dotyczącego członków organizacji "Wolność i Niezawisłość" (WiN) działającej na terenie powiatu Tomaszów Lubelski. Organizacja działała od wiosny 1945 do jesieni 1946, skupiając członków "Armii Krajowej" pod dowództwem pseud. "Polakowski-Mały". Celem organizacji była walka o niepodległą Polskę poprzez przechowywanie broni palnej, zamachy na funkcjonariuszy UB i żołnierzy Armii Czerwonej. Józef Wałag został zatrzymany 12.09.1946 przez Ref. Śledczy PUBP w Tomaszowie Lubelskim. W trakcie śledztwa ustalono, że do dnia zatrzymania tj. 12.09.1946 należał do Zrzeszenia "Wolność i Niezawisłość", pełniąc funkcję kwatermistrza i występując pod pseud. "Marian". Będąc kierownikiem "Caritasu" w Lubaczowie pobierał dary z UNNRY i przekazywał je członkom "WiN-u" min. karty ewakuacyjne w celu przetrzutu do Europy Zachodniej rozpracowanych członków organizacji, jako ewakuowanych ze wschodu. Śledztwo zakończono 3.10.1946. Materiały złożono do archiwum pod sygn. 23317/III, którą włączono pod nr 22936/III, następnie przerejestrowano pod sygn. 2390/III.

IPN Lu 02/381 (2390/III).

Akta prokuratorskie prowadzone od 17.09.1946 do 03.10.1946 przez Wojskową Prokuraturę Rejonową w Lublinie (Pr. R.2471/46) w sprawie postępowania przeciwko członkom organizacji "Wolność i Niezawisłość" działającej na terenie powiatu Tomaszów Lubelski od wiosny do 1945 do jesieni 1946. Józef Wałag, pseud. "Marian" zatrzymany i tymczasowo aresztowany 12.09.1946. Umieszczony w Areszcie w Tomaszowie Lubelskim. Oskarżony aktem sporządzonym przez WPR w Lublinie 14.12.1946 o przynależność do organizacji "WiN" pod dowództwem pseud. "Polakowskiego- Małego", pomoc jej członkom poprzez zaopatrywanie w odzież i środki do fałszowania dokumentów oraz dostarczanie informacji o urzędach państwowych.

IPN Lu 81/186 t. 1.

Akta sprawy karnej prowadzonej przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Lublinie (Sr. 1225/46) dotyczącej członków organizacji "WiN", działającej na terenie powiatu lubaczowskiego. Józef Wałag, ksiądz w parafii Łukawiec, kapelan "Armii Krajowej", ujawnił się 16.10.1945. Wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Lublinie (Sr. 1225/46) z 15.03.1947 został uznany winnym zarzucanych mu aktem oskarżenia czynów tj. że latem 1946 w powiecie lubaczowskim udzielił pomocy członkom organizacji "Wolność i Niezawisłość", pisząc list o represjach władz na nieujawnionych członkach organizacji niepodległościowych oraz pomagał materialnie członkom tejże organizacji min. dając dwa blankiety kart ewakuacyjnych. Skazany na karę 4 lat więzienia i 1 rok aresztu, które zostały mu darowane na mocy amnestii z 22.02.1947. Zwolniony z więzienia w Lublinie 17.03.1947.

IPN Lu 16/785.

Sprawa Obiektowa (SO) krypt. "Ocean" prowadzona w latach 1944-1958 przez PUBP/Referat SB KP MO w Tomaszowie Lubelskim dot. członków AK z powiatu tomaszowskiego. W aktach znajduje się przesłuchanie J. Wałaga z 12.09.1946 przez funkcjonariusza Wydz. Śledczego PUBP dotyczące jego działalności w organizacji "WiN".

IPN Lu 08/187 t. 1 (202/IV).

Akta w sprawie karnej prowadzonej przeciwko dowódcy plutonu i dowódcy kompanii AK-WiN na terenie m. Brzeziny i Narol. W aktach znajduje się wyrok Wojskowego Sądu Rejonowego w Lublinie (Sr. 1225/46) z 15.03.1947 dotyczący J. Wałaga.

IPN Lu 571/6 t. 4.

Akta śledztwa prowadzonego od 05.05.1951 do 21.05.1951 przez Wydz. Śledczy PUBP w Lubaczowie w sprawie przynależności do Zrzeszenia "Wolność i Niezawisłość". W aktach dotyczących członka organizacji działającego na terenie Rudy Różanieckiej figuruje J. Wałag. Ww. był przesłuchiwany 14.09.1946 przez funkcjonariuszy Wydz. Śledczego PUBP w Tomaszowie Lubelskim ws. przynależności do "WiN-u". Śledztwo zostało zakończone 21.05.1951, skierowaniem sprawy do sądu. Materiały złożono do archiwum pod sygn. 4809/III.

IPN Rz 050/1597 (4809/III).

Akta dochodzenia w sprawie byłych członków AK-WiN, prowadzone przez Wydz. Śledczy WUBP w Opolu. Grupa AK-"Draży" działała na terenie Krakowa, Wrocławia i Gdańska. W materiałach przechodzi J. Wałag, b. członek AK-WiN na terenie woj. rzeszowskiego, pełniący funkcję kapelana, działający pod pseud. "Góral", "Marian", "Robak". Skazany przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Lublinie. Zwolniony na mocy amnestii. Dyrektor "Caritasu" przy diecezji Gdańsk-Oliwa. Podejrzany o kontakty z grupą AK-"Draży", która miała zwrócić się w 1949 roku do ww. w związku z prośbą o zorganizowanie wyjazdu zagranicę. Rozpracowywany w ramach wstępno-agencyjnego rozpracowania środowiska AK-oddziału "Draży" o krypt. "D-1". Zatrzymany w 1950 roku przez WUBP w Bydgoszczy i przekazany do Wydz. V Dep. V MBP, skąd został zwolniony. Poddany obserwacji przez Wydz. "A" WUPB w Gdańsku. Inwigilowany przez informatorów pseud. "Mewa" i "Jola". Sprawa została zakończona 24.04.1956 z powodu aresztowania członków organizacji i złożona do archiwum pod sygn.19/III.

IPN Wr 012/865 t. 1, 3 (19/III).

Materiały operacyjne dot. Józef Wałaga prowadzone przez Wydz. X WUds. BP/ III KW MO w Krakowie. W materiałach znajduje się arkusz ewidencyjny z ujawnienia działalności Józefa Wałaga jako kapelana "AK" pseud. "Góral" przez Komisją Likwidacyjną w Lubaczowie w dn. 16.10.1945. Akta złożone w archiwum pod sygn. 107694/II 22.12.1966 przerejestrowano pod sygn. 7970/II.

IPN Kr 010/7862 (7970/II).

Rozpracowywany ze względu na swoją działalność w organizacji "Wolność i Niezawisłość", współpracę z PSL Mikołajczyka, dostarczanie żywności i broni. Materiały 18.06.1958 złożono do archiwum pod sygn. 7261/II.

Akta o sygn. 7261/II zniszczono za protokołem brakowania nr 1/86. Wpis na podstawie zapisów kartoteczno-ewidencyjnych.

Objęty śledztwem nr 27/70 prowadzonym od 26.08.1970 do 25.09.1970 przez Wydz. Śledczy KW MO w Gdańsku dotyczącym budowy bez zezwolenia szopy drewnianej na parceli przykościelnej. Śledztwo zakończono skierowaniem aktu oskarżenia. Ukarany przez Sąd Powiatowy w Gdańsku 20.10.1970 karą grzywny. Materiały złożono do archiwum pod sygn. 7553/III.

Akta o sygn. 7553/III brak. Wpis na podstawie zapisów kartoteczno-ewidencyjnych.

Dokumentacja Wydziału do Spraw Wyznań Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Gdańsku z 1970 roku dotycząca listu Episkopatu Polski w sprawie 50 rocznicy wojny polsko-bolszewickiej (plan działań skierowanych przeciwko rozpowszechnianiu listu, wykazy księży z terenu województwa gdańskiego, informacje z rozmów przeprowadzonych z administratorami parafii). W materiałach przechodzi ks. J. Wałag, administrator, dziekan w Parafii pw. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy w Pruszczu Gdańskim. Ww. nie zgłosił się na rozmowę Wydziału do Spraw Wyznań Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Gdańsku w lipcu 1970 dot. odczytania listu Episkopatu na temat 50 rocznicy wojny polsko-bolszewickiej.

IPN Gd 299/22.

Karty opracowane przez Wydział "C" KW MO w Gdańsku w latach 1973-1976, dotyczące czynów przestępczych o charakterze kryminalnym i politycznym popełnionych w latach 1945-1974 na terenie Sopotu i powiatu gdańskiego. W materiałach figuruje J. Wałag, który w czerwcu 1970 bez zezwolenia władz jako administrator parafii w Pruszczu Gdańskim wybudował drewnianą szopę. Ww. był objęty śledztwem nr 27/70 prowadzonym od 26.08.1970 do 25.09.1970 przez Wydz. Śledczy KW MO. Śledztwo zakończono skierowaniem aktu oskarżenia do sądu. Wyrokiem Sądu Powiatowego w Gdańskim 20.10.1970 ukarany karą grzywny. Akta złożono do archiwum pod sygn. 7553/III.

IPN Gd 0046/635 t. 1(1265/1).

Charakterystyka nr 100 dot. 4 Kompanii 19-go Pułku Piechoty Armii Krajowej, pod dowództwem ps. "Ringa", następnie "Orlicza", działającej w latach 1944-1945 na terenie powiatu Lubaczów. W skład organizacji w całym powiecie wchodziły 333 osoby. Celem organizacji była walka o niepodległą Polskę poprzez założenie "Szkoły dla Podchorążych AK", napady na magazyn zboża w Oleszycach, kasę spółdzielni, "Rolnik" w Lubaczowie, zabicie Komendanta MO i milicjanta w Wielkich Oczach. Organizacja została rozwiązana w połowie 1945. Józef Wałag, pseud. "Góral", od jesieni 1944 do sierpnia 1945 był członkiem organizacji, pełnił funkcję kapelana na terenie powiatu Lubaczów. Na plebanii w Łukawcu u ks. Wałaga kwaterował "Orlicz" i sztab organizacji. Przekazał organizacji pieniądze na zapomogę członkom grupy. Ujawnił się w 1945 roku, skazany wyrokiem WSR w Lublinie 15.03.1947 na karę 4 lat pozbawienia wolności. Na mocy amnestii karę darowano w całości. Pozostawał w zainteresowaniu służb z powodu podejrzenia, że prowadzi dalszą działalność w ramach organizacji "WiN".

IPN Rz 05/121 (CHF-100), IPN Rz 0172/101 mikrofilm.

Charakterystyka Nr 3 organizacji "Wolność i Niezawisłość" - Okręg Rzeszowski działającej od września 1945 do czerwca 1947. Celem organizacji była walka o niepodległą Polskę poprzez działalność polityczno-propagandową i informacyjno-wywiadowczą. Organizacja wydawała prasę "Orzeł Biały", "Ku Wolności". Józef Wałag, pseud. "Góral", "Marian", kapelan AK-WiN. Członek WiN-Rady Lubaczów- Rejon Wschodni- Okręgu Rzeszów-krypt."33". Pełnił funkcję kierownika "Opieki Społecznej" na terenie Łukawca (przybudówki organizacyjnej WiN o charakterze charytatywnym, udzielającej materialnego wsparcia członkom organizacji i ich rodzinom). Zaopatrywał członków organizacji w fałszywe dokumenty.

IPN Rz 05/6; IPN BU 0183/2 t. 1-8.